

Beslut

Stockholms stad
105 35 Stockholm
registrator.utbildning@stockholm.se

2011-09-27

Dnr 43–2010:5285

Kommunbeslut

---

efter tillsyn av förskoleverksamheten
i Stockholms kommun

2011-09-27

Innehållsförteckning

Helhetsbedömning och beslut.....	2
Allmänt om tillsynen	14
Beskrivning av kommunen	15

Bilageförteckning

Tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms kommun

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i verksamheten. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som förskolorna, stadsdelarna och Stockholms kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat och intervjuer som genomförts samt i förekommande fall observationer vid besök i verksamheterna.

Som huvudman för förskoleverksamheten har Stockholms kommun ansvar för att verksamheterna genomförs i enlighet med bestämmelser i skollag, läroplaner och andra författningar.

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med bland annat verksamhetsansvariga, förskolechefer, personal och föräldrar i Stockholms kommun. I intervjuer framgår att en stor del av kommunens förskolor präglas av en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Det finns dock förskolor och avdelningar där den pedagogiska verksamheten inte utgår från uppdraget i läroplanen i tillräcklig utsträckning. I intervjuer med ett urval av föräldrar, personal och förskolechefer uppges orsaken bland annat vara personalomsättning, sjukfrånvaro med många vikarier och avsaknad av personal med pedagogisk högskoleutbildning. Detta får konsekvenser för verksamhetens kvalitet och skapar sämre förutsättningar att omsätta läroplanens intentioner fullt ut. Det framgår samtidigt av tillsynen att Stockholms kommun arbetar för att ge personalen olika former av kompetensutveckling. Stockholms kommun satsar bland annat på vidareutbildning av barnskötare och förskollärare samt deltar i förskolelyftet. Trots detta har Stockholms kommun en lägre andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i jämförelse med riket. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att Stockholms kommun aktivt strävar efter att ha högskoleutbildad personal.

Av tillsynen framgår att Stockholms kommun har ett utvecklat system för kvalitetsarbetet där planering, uppföljning och utvärdering av förskoleverksamheten sker på flera nivåer. Kvalitetsarbetet bygger på kommunens kvalitetssystem ILS (integrerat ledningssystem) där mål, åtaganden, arbetssätt, resultat, analys och utveckling dokumenteras. Utifrån de övergripande mål som fastställs utformar förskolorna årligen konkreta mål och åtaganden för sitt arbete i sina verksamhetsplaner. Verksamhetsplanerna följs upp och bryts i sin tur ned på avdelningarna till lokala arbetsplaner. Varje förskoleenhet sammanställer årligen sitt kvalitetsarbete i en kvalitetsredovisning där resultat, analys och förslag till utveckling redovisas. Arbetet med att ta fram kvalitetsredovis-

ningarna är kopplat till det kvalitetsarbete som bedrivs inom enheterna under hela verksamhetsåret där personalen också använder sig av en självvärdering för att utvärdera sin verksamhet. Även kommunens brukarundersökning ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Samtliga stadsdelsnämnder redogör för måluppfyllelsen i stadsdelen i en egen kvalitetsredovisning. Stadsdelarnas kvalitetsredovisningar sammanställs sedan på tjänstemannanivå av utbildningsförvaltningen efter att de i dialog med stadsdelarna diskuterat de övergripande resultaten. Stadsledningskontoret följer i sin tur upp kommunfullmäktiges mål för förskoleverksamheten i respektive stadsdel via ILS. Kommunen har även egna förskoleinspektörer vars uppgift är att utvärdera i hur hög grad förskolorna uppfyller målen.

Trots att Stockholms kommun har en tydlig struktur och form för sitt kvalitetsarbete när det gäller förskoleverksamheten framkommer det i tillsynen att kvalitetsarbetet i några stadsdelar inte fungerar fullt ut i samtliga verksamheter. I intervjuer med personal och förskolechefer framgår att det saknas tid för reflektion och utvärdering av de insatser som sker i verksamheterna och resultat utgör inte alltid en grund för det fortsatta arbetet. Resultat måste analyseras på alla nivåer för att komma fram till en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör för att sedan kunna vidta adekvata åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Vidare framkommer det av tillsynen att det i dessa stadsdelar också brister vad gäller uppföljning och utvärdering av huruvida personalen arbetar efter de nationella målen i några verksamheter.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att det i Stockholms kommun finns ett utvecklat och till stora delar fungerande kvalitetsarbete gällande förskoleverksamheten, men att kommunen ytterligare behöver förankra och säkerställa att syftet med kvalitetsarbetet når ända ut till pedagoger och arbetslag i samtliga verksamheter. Viktigt i detta arbete är också att kontinuerligt följa upp och utvärdera barngruppernas storlek och sammansättning. Detta för att kunna bedöma gruppernas lämplighet och vilka effekter barngruppernas storlek och sammansättning medför för verksamheterna. Kommunen gör inte detta och på flera av förskolorna upplever personal och föräldrar barngrupperna som stora och antalet pedagoger som relativt få.

I intervjuer som Skolinspektionen genomfört med bland annat verksamhetsansvariga, förskolechefer, personal och föräldrar i Stockholms kommun framgår inget annat än att barn som av olika skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling får det stöd som deras speciella behov kräver. Samtliga stadsdelar har rutiner för att tidigt fånga upp barns behov av stöd och anpassa verksamheten.

Vidare har tillsynen visat att en majoritet av de kommunala förskolorna i Stockholm bedriver ett aktivt värdegrundsarbete där fokus ligger på att alla barn ska behandlas med respekt och inte utsättas för diskriminering eller andra former av kränkningar. Av tillsynen framgår dock att det förebyggande arbetet mot kränkningar behöver förbättras på några förskolor, så att alla barn kan känna sig trygga. Stockholms kommun har ett tydligt ansvar för att ett målinriktat arbete mot kränkande behandling bedrivs och att varje verksamhet upprättar en årlig plan mot kränkande behandling. Planerna mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav.

Förskolan ska verka för att barn med annat modersmål ges möjlighet att utveckla modersmålet såväl som det svenska språket. I tillsynen framkommer att det finns flera förskolor i kommunen som har ett planerat arbete för att stödja de flerspråkiga barnens språkutveckling. Det framkommer dock att detta arbete behöver utvecklas ytterligare på förskolor i flera stadsdelar. I intervjuer med personal och förskolechefer uppges att det skiljer sig mellan olika förskolor och avdelningar hur väl uppdraget genomförs.

Förskolan ska enligt läroplanen arbeta för att motverka traditionella könsmonster och könsroller. Tillsynen visar att förskolorna i Stockholms kommun har kommit olika långt i detta uppdrag. Det finns till exempel förskolor som arbetar medvetet med både förhållningssätt och hur de utformar den pedagogiska miljön. Men det finns även förskolor där det saknas ett aktivt arbete för att motverka traditionella könsmonster.

En stor del av förskoleverksamheten i kommunen drivs i enskild regi. Utbildningsförvaltningen ansvarar för tillstånd och ekonomisk ersättning till de förskolor i kommunen som drivs av enskilda huvudmän och utövar tillsyn över verksamheternas innehåll utifrån nationella styrdokument och krav. Kommunen har vid tillfället för tillsynen även gjort en omorganisation av utbildningsförvaltningen och arbetar för att utveckla en ännu effektivare tillsyn än tidigare.

Tillsynen har identifierat följande brister inom förskoleverksamheten i Östermalms stadsdel som Stockholms kommun måste åtgärda:

- Alla förskolor präglas inte fullt ut av en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet (2 a kap. 3 § 1985 års skollag, Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag).
- Personalen i förskolorna har inte i tillräcklig utsträckning sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses (2 a kap. 3 § 1985 års skollag).
- Det finns inte i tillräcklig utsträckning ett förtroendefullt samarbete mellan kommunens förskola, förskoleklass, skola och fritidshem (Lpfö 98, 2.5 Samverkan med förskoleklass, skolan och fritidshemmet).

- Förskolorna medverkar inte i tillräcklig utsträckning till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål som det svenska språket (Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag och 2.2 Utveckling och lärande).
- Förskolorna arbetar inte tillräckligt medvetet för att motverka traditionella könsmönster och könsroller (Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag).
- Förskolornas och den pedagogiska omsorgens planer mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Barngruppernas storlek och sammansättning utvärderas inte kontinuerligt (2 a kap. 3 § 1985 års skollag).
- Lagen om registerkontroll av personal i förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg iakttas inte alltid (1-2 a §§ lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg).

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av förskoleverksamheten i Stockholms kommun under perioden 1 april 2011 till den 26 augusti 2011.

Skolinspektionens iakttagelser och bedömningar som rör helhetsbilden av förskolorna och huvudmannens ansvar för förskoleverksamheten i Stockholms kommun redovisas i detta beslut. För varje stadsdel har det efter genomförd tillsyn upprättats ett protokoll där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade stadsdelen redovisas. Protokollen från stadsdelarna bifogas som bilagor. Sammantaget utgör detta Skolinspektionens slutliga beslut avseende tillsynen av förskoleverksamheten i Stockholms kommun.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Skolinspektionen bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **Måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten, förskoleverksamhetens lärandemiljö** samt **tillgång**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Tillsynen syftar inte till att ge en heltäckande bild av all verksamhet vid den aktuella tidpunkten.

Övergripande information om tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/>).

Av beslutet och bilagda protokoll framgår vilka stadsdelar som har granskats, hur tillsynen har genomförts, vilka bedömningar som har gjorts och i vilka avseenden åtgärder behövs.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på förskolorna, i stadsdelarna och i kommunen inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar av kommunens ansvarstagande är dels dokument från kommunen, stadsdelar och förskolor, dels den information som inspektörerna samlat in via intervjuer och samtal under tillsynen. Beslutet grundas även på annan information om kommunens förskoleverksamhet från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem. I varje stadsdel genomfördes intervjuer med representanter för ansvariga politiker, förvaltningspersonal, ansvarig ledningspersonal, personal och föräldrar från samtliga förskoleenheter. Delar av förskoleverksamheten i en stadsdel har besökts. Även skolborgarrådet och förvaltningspersonal från Stadsledningskontoret och Utbildningsförvaltningen har intervjuats.

Företrädare för kommunen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut. Detta beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för Stockholms kommun.

Beskrivning av kommunen

Tabell 1. Antal barn i kommunens förskoleverksamhet

Verksamhetsform	Antal barn
Förskoleverksamhet, kommunal verksamhet	30 140
Annan pedagogisk verksamhet, kommunal verksamhet	133
Förskoleverksamhet, enskild verksamhet	15 780
Annan pedagogisk verksamhet, enskild verksamhet	1 310

Källa: Kommunens egna uppgifter september 2011

Stockholms kommun, med drygt 850 000 invånare, är en stor organisation med en hög grad av decentralisering. Kommunen företräds ytterst av kommunfullmäktige som fastställer mål och riktlinjer för Stockholms kommuns verksamheter. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att besluten genomförs, följs upp och utvärderas. Till sin hjälp har kommunstyrelsen två förvaltningar. Den ena, stadsledningskontoret, ansvarar för styrning, uppföljning och utveckling av kommunens verksamhet och ser till att de politiska besluten genomförs. Den andra, kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens kansli, ansvarar bland annat för sekretariatuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Styrelseansvaret för förskoleverksamheten vilar på 14 stadsdelsnämnder; Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Hässelby-Vällingby, Kungsholmen, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Södermalm, Älvsjö och Östermalm. Stadsdelsnämnderna beslutar utifrån kommunens mål och uppdrag inom sina geografiska områden och följer upp verksamheterna. De kommunala verksamheter som drivs i respektive stadsdel samordnas av stadsdelsförvaltningen som leds av en stadsdelsdirektör. I varje stadsdel leds den kommunala förskoleverksamheten av en avdelningschef/verksamhetsansvarig som har det samlade ansvaret för stadsdelens förskoleverksamhet.

Stockholms kommuns utbildningsförvaltning verkställer utbildningsnämndens beslut gällande kommunal förskoleklass, grundskola, särskola, gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (komvux), vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särsvux) samt för skolbarnsomsorg. Utbildningsnämnden har även ett samordningsansvar mot förskoleverksamheten och hanterar i samverkan med stadsdelarna frågor som är gemensamma för kommunens förskolor oavsett anordnare, exempelvis kompetensinsatser och kommunövergripande kvalitetsredovisning. I samverkan med stadsledningskontoret ansvarar utbildningsnämnden för ärenden om riktlinjer, principer, policydokument och uppföljning av förskolan. Utbildningsförvaltningen ansvarar också för tillstånd, tillsyn och ekonomisk ersättning till enskild drivna förskolor i kommunen. I Stockholms

2011-09-27

Dnr 43-2010:5285

16 (17)

kommun finns ett skolborgarråd med rotelansvar för skolfrågor. Förutom att ingå i borgarrådsberedningen är skolborgarrådet också ordförande i utbildningsnämnden.

I Stockholms kommun finns sammanlagt, i kommunal regi, 585 förskolor, 33 familjedaghem samt 37 öppna förskolor. Förskolorna är organiserade enhetsvis och leds av en eller två förskolechefer. Antalet och storleken på förskolor varierar i och mellan stadsdelarna. Flera förskolechefer har biträdande chefer och pedagogiska ledare/utvecklare. Antal enskilt drivna förskolor i Stockholms kommun är 425 stycken och antal familjedaghem som drivs i enskild regi är 265 st.

Stockholms kommun har ansvar för att åtgärder vidtas, såväl på verksamhetsnivå som på huvudmannanivå. Skolinspektionen kommer att följa upp detta och övriga beslut som meddelats under tillsynen. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 5 januari 2012.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde fram till den 1 juli 2011. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som träder i kraft den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjuristen Ingrid Brännare, enhetschefen Luca Nesi och utredaren Magdalena Molin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Kjell Hedwall

Avdelningschef

Malin Forsman

Utredare/Föredragande

Skolinspektionen

2011-09-27

Dnr 43–2010:5285

17 (17)

Bilagor:

Bilaga 14 Protokoll Östermalms stadsdelsområde

Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm, Besök: Sveavägen 159

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 10

www.skolinspektionen.se

Protokoll

---

efter tillsyn av förskoleverksamheten
i Östermalms stadsdel

Beskrivning av verksamheten

Tabell 14. Antal barn

Förskoleverksamheten	Antal barn
Förskola	1 653
Pedagogisk omsorg för förskolebarn	3

Källa: Östermalms stadsdelsförvaltnings egna uppgifter 2011

Östermalms stadsdel har cirka 65 000 invånare och omfattar förutom Östermalm även Hjorthagen, Gärdet, Södra och Norra Djurgården.

Stadsdelsnämnden är ansvarig nämnd för stadsdelens kommunala förskoleverksamhet och dessa verksamheter samordnas av stadsdelsförvaltningen som leds av en stadsdelsdirektör. Den kommunala förskoleverksamheten leds av en avdelningschef som har det samlade ansvaret för stadsdelens förskoleverksamhet.

Förskoleverksamheten på Östermalm har 34 kommunala förskolor som är organiserad i sex förskoleenheter som vardera leds av en förskolechef. Flera förskolechefer har biträdande chefer och pedagogiska ledare. I stadsdelen finns även ett flerfamiljssystem och två öppna förskolor.

Det finns en stödenhet som riktar sig till barn i förskolan med behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen genomförde tillsynen av Östermalms förskoleverksamhet den 24-27 maj 2011. Ansvariga för tillsynen var utredarna Malin Forsman och Marie Sedvall-Bergsten.

Tillsynsprotokoll för förskoleverksamheten

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Utveckling och lärande

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på förskolans uppdrag

Utvärdering och uppföljning

Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Fokus på utveckling och lärande

Trygg miljö för utveckling och lärande

Tillgång

Ansvar och tillgång till plats

Grupper storlek och sammansättning

Särskilt stöd

Registerkontroll och anmälningsskyldighet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Utveckling och lärande

Bedömning:

Alla förskolor präglas inte fullt ut av en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § 1985 års skollag
Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag

Motivering

I intervjuer med föräldrar, personal och förskolechefer framkommer att det finns skillnader huruvida förskolorna uppfyller förskolans uppdrag avseende en god pedagogisk verksamhet. De flesta av förskolorna erbjuder barnen en pedagogisk verksamhet som utgår från de nationella målen där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Det finns dock förskolor där fokus tenderar att ligga mer på omsorg än en verksamhet med ett planerat pedagogiskt innehåll. I intervjuer med förskolechefer framkommer att ledningen arbetar aktivt för att personalen ska arbeta utifrån de nationella målen, men de bekräftar att det finns förskolor och avdelningar som inte kommit lika långt i arbetet med att omsätta läroplanens intentioner och inte befäst kunskapen i samma utsträckning som en del andra förskolor. Enligt förskolechefer kan det i vissa fall hänföras till andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bedömningsområde: Fokus på förskolans uppdrag

Bedömning:

Personalen i förskoleverksamheten har inte i tillräcklig utsträckning sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

I intervjuer med personal och förskolechefer framkommer att det finns förskolor och avdelningar som inte kommit lika långt i arbetet med att omsätta läroplanens intentioner och inte befäst kunskapen i samma utsträckning som en del andra förskolor, vilket enligt förskolechefer och personal kan förklaras med personalens utbildningsnivå.

Av den nationella statistiken 2010 framgår att 41 procent av personalen i Stockholm kommun har pedagogisk högskoleutbildning i jämförelse med rikets 54 procent. I Östermalms stadsdel varierar andelen personal med högskoleutbildning mellan enheter och förskolor men uppgår i genomsnitt till 52 procent.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på utveckling och lärande

Bedömning:

Det finns inte i tillräcklig utsträckning ett förtroendefullt samarbete mellan kommunens förskola, förskoleklass, skola och fritidshem.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 2.5 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Motivering:

Av intervjuer med personal och förskolechefer framkommer att det finns en handlingsplan för hur övergången mellan förskola och skola ska gå till. Dock uppger de att det varierar hur detta fungerar i praktiken. Personal och förskolechefer uppger att kontakten med skolan ibland sker på förskolepersonalens initiativ och ett ömsesidigt utbyte med skolan i syfte att stödja och följa upp barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv saknas. Enligt personal och förskolechefer har det uppstått ytterligare svårigheter att genomföra en bra övergång bland annat på grund av det fria skolvalet vilket innebär att fler skolor är inblandade.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolorna medverkar inte i tillräcklig utsträckning till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål som det svenska språket.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering:

I intervjuer med personal och förskolechefer framkommer att de känner till uppdraget i läroplanen när det gäller barn med annat modersmål. På flera av förskolor har personalen ett medvetet förhållningssätt och ett planerat arbete för att stödja barnens språkutveckling. Dock finns det personal som beskriver att de är bättre på att stödja barns kul-

turella identitet och bakgrund än att stödja barnen i att kommunicera på sitt modersmål. I intervjuer uppger också personal att det beror mycket på föräldrarnas önskemål, i vilken grad man arbetar med barnens modersmål. I intervju med personal och förskolechefer framkommer också att några avdelningar i stadsdelen, som har engelsk språkinriktning, inte alls arbetar för att barn med annat modersmål får möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål såväl som det svenska språket.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolorna arbetar inte tillräckligt medvetet för att motverka traditionella könsmönster och könsroller.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

I intervjuer med förskolechefer och personal framgår att det förekommer diskussioner i arbetslagen om vad det innebär att motverka traditionella könsmönster och könsroller. Flera av förskolorna försöker arbeta medvetet med både förhållningssätt och hur de utformar den pedagogiska miljön. Dock finns det förskolor där diskussionen i huvudsak handlar om att skapa en tillåtande miljö där alla barn ska ges möjlighet att leka med samma saker och inte om personalens förhållningssätt. Det finns också personal som uppger i intervju att detta arbete är ett identifierat utvecklingsområde.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolornas och den pedagogiska omsorgens planer mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Samtliga förskoleenheter på Östermalm har likabehandlingsplaner, vilka även fungerar som planer mot kränkande behandling. Dessa innehåller ofta en översikt av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling på generell nivå. Utöver det har flera förskolor och avdelningar gjort egna kartläggningar av verksamheten för att identifiera lokala riskområden att arbeta med under året. Det finns dock förskolor som ännu inte kartlagt de egna verksamheterna och där planerna enbart innehåller generella för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dessa förskolor har inte identifierat de specifika förhållanden som finns på förskolan. De planer Skolinspektionen tagit del av innehåller heller inte alltid en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Det varierar också i vilken grad barnen har varit delaktiga i framtagandet.

Huvudområde: Tillgång**Bedömningsområde: Grupper storlek och sammansättning****Bedömning:**

Barngruppernas storlek och sammansättning utvärderas inte kontinuerligt.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § 1985 års skollag.

Motivering:

I Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskola (SKOLFS 2005:10) anges att kommunen bör redovisa hur personaltäthet, gruppstorlek och gruppsammansättning har anpassats till behoven i olika förskolor samt kunna visa hur hänsyn har tagits till faktorer som barnens ålder och kön, behov av särskilt stöd, andelen barn med annat modersmål än svenska, kontinuiteten i barn- och personalgrupp, personalens kompetens, lokaler och utemiljöns beskaffenhet, upptagningsområdets sociala karaktär och barnens närvarotider. Kommunen bör genomföra konsekvensutredningar innan beslut fattas som påverkar förskolornas personaltäthet, gruppstorlek och gruppsammansättning. Utredningarna bör behandla både ekonomiska och pedagogiska konsekvenser. Kommunen bör även återkommande följa upp och utvärdera vilken betydelse personaltätheten samt barngruppernas storlek och sammansättning har i förhållande till möjligheten att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen.

I intervju med stadsdelsledningen, förskolechefer och personal framgår att det inte görs någon övergripande uppföljning och utvärdering av barngruppernas storlek och sammansättning. Det innebär att det saknas underlag för att bedöma gruppernas lämplighet och vilka effekter barngruppernas storlek och sammansättning medför för verksamheten. Det framkommer också av intervjuer att gruppernas storlek och sammansättning i första hand är en konsekvens av kösituationen. Att alla barn ska få en plats är överordnat gruppernas storlek och sammansättning.

Huvudområde: Tillgång

Bedömningsområde: Registerkontroll och anmälningsskyldighet

Bedömning:

Lagen om registerkontroll av personal i förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg iaktas inte alltid.

Författningsstöd:

1-2 a §§ lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg.

Motivering:

Lagen om registerkontroll gäller även när vikarier måste anlitas med kort varsel. Registerutdraget ska lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita vikarien. I intervjuer med förskolechefer framgår att ett bemanningsföretag ibland används när det behövs vikarier. Vikarier från bemanningsföretaget lämnar utdrag ur belastningsregistret till bemanningsföretaget, men inte alltid till den person i kommunen som ansvarar för anlitandet.